

Роман Попов – доктор педагогічних наук, доцент, головний науковий співробітник відділу дидактики, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: дидактика, державне управління, іноземна філологія.

✉ romtchik@icloud.com

id <https://orcid.org/0000-0002-3898-9534>

Марина Павельчук – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: теорія навчання, дидактика, вища школа, підготовка майбутнього вчителя, теорія і методика формування дослідницько-діагностичних умінь майбутнього вчителя початкової школи.

✉ zagorul_ko@ukr.net

id <https://orcid.org/0000-0002-9677-2130>

УДК 37.091.4:316.46

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-38-44>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ НАВИЧОК І КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШОЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ЗМІСТУ ТА СТАНДАРТІВ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто проблему формування лідерських компетентностей учнів старшої профільної школи як стратегічно важливого завдання сучасної освіти. Визначено, що розвиток лідерських навичок сприяє самореалізації учнів, підвищує їхню відповідальність, ініціативність та здатність працювати в команді. Проаналізовано педагогічні умови, що сприяють ефективному формуванню лідерських якостей, зокрема створення відповідного освітнього середовища, використання активних методів навчання, наставництва, тьюторської підтримки та цифрових технологій. Визначено, що компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи є ключовими для реалізації цієї мети.

Окрему увагу приділено аналізу чинників, що впливають на розвиток лідерських компетентностей, серед яких педагогічні, соціальні, психологічні та організаційні аспекти. Зокрема, наголошено на важливості методів навчання, шкільного самоврядування, підтримки з боку педагогів та сім'ї у формуванні навичок комунікації, критичного мислення, відповідальності та самостій-

ності. Обґрунтовано необхідність інтеграції лідерських компетентностей у навчальний процес з метою забезпечення академічного успіху та професійної підготовки учнів.

Окреслено перспективи подальших досліджень, які можуть бути зосереджені на впровадженні інноваційних освітніх технологій, впливі гейміфікації, віртуальної та доповненої реальності на розвиток управлінських навичок, розробці адаптивних навчальних програм та аналізі ефективності різних стилів викладання. Подальший науковий пошук у цій сфері сприятиме вдосконаленню педагогічних практик та підвищенню рівня підготовки учнів до майбутньої професійної діяльності.

Особливий акцент зроблено на необхідності інтеграції лідерських компетентностей у програми загальної середньої освіти на державному рівні. Важливим є створення комплексної стратегії, що передбачатиме співпрацю між освітніми установами, роботодавцями та суспільством для розвитку навичок управління, командної роботи та критичного мислення у майбутніх лідерів.

Ключові слова: педагогічні умови; лідерство; навички; компетентність; зміст освіти; стандарт освіти; учні старшої школи; старша профільна школа.

Постановка проблеми. Сучасна освіта спрямована не лише на передавання знань, а й на розвиток ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості у суспільстві. Однією з таких значущих компетентностей є лідерство, яке визначає здатність особи брати відповідальність за власний розвиток, ухвалювати рішення, працювати в команді, мотивувати інших та ефективно взаємодіяти у різних соціальних і професійних середовищах.

В умовах глобалізації, розвитку інформаційних технологій та динамічних змін у професійному середовищі роботодавці віддають перевагу фахівцям, які здатні проявляти ініціативу, бути відповідальними та ефективно працювати у команді. Це зумовлює потребу у цілеспрямованому формуванні лідерських навичок ще на етапі здобуття освіти в школі.

Хоча лідерство традиційно розглядається у контексті управління та бізнесу, питання його формування у шкільному навчанні залишається актуальним та потребує досліджень. Особливо важливо визначити ефективні педагогічні умови та методики, що уможливають інтеграцію розвитку лідерських навичок у освітній (навчальний) процес.

Формування лідерських компетентностей учнів старшої профільної школи є стратегічно важливим завданням сучасної освіти. Визначення ефективних педагогічних умов цього процесу поліпшить навчальну діяльність, сприятиме розвитку особистісного потенціалу учнів та підготує їх до активної участі в суспільному та професійному житті. У зв'язку з цим дослідження є надзвичайно актуальним і має важливе значення для освітньої практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній педагогічній науці значна увага приділяється формуванню лідерських навичок та компетентностей у старшокласників, оскільки ці якості є ключовими для їхньої успішної соціалізації та професійної реалізації.

Я. Малохатко акцентує увагу на необхідності створення спеціальних педагогічних умов для ефективного розвитку лідерських якостей у старшокласників. Авторка пропонує цільову програму, інтегровану у виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів, яка сприяє активному залученню учнів до лідерських практик (Малохатко, 2020).

У роботі Т. Куниці розглядаються соціально-психологічні та педагогічні особливості розвитку лідерських якостей у старшокласників. Авторка підкреслює важливість підготовки педагогів, здатних формувати відповідні компетентності у своїх учнів, та надає рекомендації щодо ефективних методик навчання (Куниця, 2022).

О. Коваленко у своїй статті аналізує різні моделі розвитку лідерських якостей серед учнівської молоді. Дослідниця наголошує на важливості виховання потенційних лідерів, здатних швидко інтегруватися в соціум та ефективно керувати групами й проєктами (Коваленко, 2023).

Аналіз сучасних досліджень свідчить про посилення уваги науковців до проблеми формування лідерських навичок у здобувачів загальної середньої освіти загалом і у старшокласників зокрема. Різні підходи та моделі, запропоновані вченими, спрямовані на створення ефективних

педагогічних умов, за яких буде розвиватися лідерський потенціал здобувачів освіти та відбуватиметься їхня підготовка до майбутньої професійної діяльності.

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні педагогічних умов, що сприяють формуванню лідерських навичок і компетентностей учнів старшої профільної школи в контексті сучасних освітніх стандартів.

Для досягнення поставленої мети у статті будуть використані такі **методи дослідження**: аналіз наукової літератури та нормативно-правових документів (для вивчення сучасних підходів до формування лідерських навичок та компетентностей учнів у контексті освітніх стандартів); синтез та узагальнення (для виявлення педагогічних умов, що сприяють розвитку лідерського потенціалу учнів старшої профільної школи); порівняльний аналіз (для вивчення та зіставлення міжнародного і вітчизняного досвіду формування лідерських компетентностей).

Результати та обговорення. Сучасний освітній простір орієнтується не лише на засвоєння знань, а й на розвиток компетентностей, що забезпечують готовність здобувачів освіти до самореалізації та професійного зростання. Однією з ключових компетентностей є лідерство, яке передбачає вміння ухвалювати рішення, працювати в команді, брати відповідальність за власну діяльність та мотивувати інших. Згідно з концепцією Нової української школи, розвиток лідерських якостей є складником особистісного зростання учня та одним із факторів підготовки до навчання у закладах вищої освіти й майбутньої професійної діяльності.

Формування лідерських компетентностей учнів ґрунтується на компетентнісному підході (полягає у розвитку навичок управління, критичного мислення, комунікації та самостійності), діяльнісному підході (навчання через практичний досвід, виконання проєктів та роботу в команді) та особистісно орієнтованому підході (підтримка індивідуальних особливостей учня, створення можливостей для самореалізації).

Ефективність формування лідерських компетентностей значною мірою залежить від організації освітнього (навчального) процесу. На основі аналізу наукових досліджень та практичного досвіду виокремлено такі педагогічні умови, що є чинниками розвитку лідерських якостей:

- створення освітнього середовища, що сприяє ініціативності та самостійності (запровадження навчальних проєктів, які передбачають дослідницьку діяльність, організація учнівського самоврядування та волонтерських ініціатив, надання учням можливості брати участь у ухваленні рішень щодо навчального процесу) (Топузов та ін., 2024а);
- використання активних методів навчання, до яких відносимо проєктне навчання (виконання групових та індивідуальних проєктів сприяє розвитку ініціативності, відповідальності та комунікаційних навичок), метод кейсів (аналіз реальних ситуацій та розробка стратегій їх вирішення), дискусії та дебати (сприяють розвитку аргументованої комунікації та критичного мислення);
- наставництво та тьюторська підтримка;
- впровадження цифрових технологій для формування лідерських компетентностей, а саме: використання онлайн-курсів та цифрових платформ для розвитку управлінських та комунікаційних навичок (Coursera, Prometheus, Google Classroom); інтерактивні тренажери з лідерства, що імітують реальні управлінські ситуації.

Лідерські компетентності тісно пов'язані з рівнем освітньої автономності здобувача освіти, тобто його здатністю самостійно керувати своїм навчанням, ухвалювати рішення та оцінювати власний прогрес. Доведено, що учні, які володіють високим рівнем освітньої автономності, активніше проявляють ініціативу в навчальному процесі; краще адаптуються до командної роботи та розподілу відповідальності; мають розвинені навички критичного аналізу та ухвалення рішень. Формування автономності можливе завдяки персоналізованому навчанню, яке передбачає надання учням можливості обирати теми для дослідження та методи навчання, запровадження електронних освітніх ресурсів для самостійної роботи, використання рефлексивних методів оцінювання (портфоліо, самоаналіз, взаємооцінювання).

Формування лідерських компетентностей учнів старшої профільної школи є важливим завданням сучасної освіти. Запропоновані педагогічні умови, зокрема персоналізоване навчання, активні методи, наставництво та цифрові технології, дозволяють ефективно розвивати лідерські навички та сприяють підготовці учнів до навчання у ЗВО та професійної діяльності.

Лідерські компетентності – це сукупність знань, навичок і особистісних якостей, що забезпечують здатність людини мотивувати, організовувати і спрямовувати діяльність інших на досягнення спільних цілей. У сучасній педагогіці лідерство розглядається не лише як управлінська функція, а й як ключова життєва компетентність, що сприяє самореалізації особистості. Серед основних складових лідерських компетентностей виокремлюють: комунікативні навички (уміння ефективно висловлювати власну думку, переконувати, аргументувати позицію); емоційний інтелект (здатність розуміти й регулювати власні емоції та взаємодіяти з іншими); критичне та креативне мислення (уміння аналізувати інформацію, ухвалювати рішення та знаходити нестандартні підходи до вирішення проблем); самостійність і відповідальність (здатність брати ініціативу та відповідати за власні дії та рішення); навички командної роботи (ефективна взаємодія у колективі, делегування обов'язків, підтримка колег).

Формування лідерських якостей учнів старшої профільної школи є багатограним процесом, що залежить від низки чинників. Вони охоплюють психологічні, педагогічні чинники, вплив освітнього (навчального) середовища, соціокультурні чинники, інституційні та організаційні чинники.

До психологічних чинників відносимо мотивацію та цілеспрямованість здобувачів освіти (учні, які мають внутрішню мотивацію до розвитку, легше оволодівають лідерськими навичками); розвиток емоційного інтелекту (здатності розуміти власні емоції, регулювати їх і ефективно взаємодіяти з іншими людьми); критичне та креативне мислення (вміння аналізувати інформацію, приймати нестандартні рішення та проявляти ініціативу); рівень самостійності та відповідальності (готовність здобувачів освіти брати на себе відповідальність за власні дії та рішення) (Топузов та ін., 2024b).

До педагогічних чинників належать стиль викладання (педагоги, які використовують демократичні методи навчання, сприяють розвитку ініціативності та самостійності здобувачів освіти); застосування активних методів навчання (проектне навчання, дебати, рольові ігри, кейс-методи сприяють формуванню лідерських навичок через практичну діяльність); наставництво та тьюторська підтримка (залучення учнів старшої профільної школи або педагогів до наставницької діяльності допомагає формувати відповідальність і впевненість у собі); формувальне оцінювання (можливість самостійно оцінювати власні досягнення та отримувати конструктивний зворотний зв'язок сприяє розвитку рефлексії та самоконтролю).

Освітнє середовище передбачає створення простору для ініціативи (надання учням старшої профільної школи можливості ухвалювати рішення щодо навчального процесу, розвивати власні ідеї та реалізовувати їх); роль шкільного самоврядування (участь у громадських і волонтерських проєктах допомагає формувати навички управління, комунікації та командної роботи); доступ до сучасних технологій навчання (цифрові ресурси, інтерактивні платформи та онлайн-курси розширюють можливості для самостійного навчання та лідерського розвитку).

До соціальних чинників належать вплив сім'ї та соціального оточення (підтримка батьків, їхній стиль виховання та приклади успішного лідерства формують у дітей відповідні поведінкові моделі); взаємодія з однолітками (участь у командних проєктах, конкуренція та співпраця сприяють розвитку лідерських якостей); культурні та суспільні очікування (соціальні норми та вимоги сучасного світу стимулюють розвиток компетентностей, необхідних для успішної кар'єри та суспільної активності).

Інституційні та організаційні чинники стосуються автономності закладу освіти (можливості шкіл запроваджувати інноваційні підходи до навчання, створювати гнучкі освітні програми); інтеграції лідерства в освітні стандарти (навчальні програми, що уможливають розвиток управлінських та комунікативних навичок, сприяють формуванню лідерських якостей учнів);

міжнародних освітніх проєктів та стажування (участь здобувачів освіти у програмах обміну та міжнародних проєктах дає їм можливість розширювати світогляд, спілкуватися з різними культурами та набувати досвід лідерства у глобальному контексті).

Формування лідерських якостей у здобувачів освіт заляжить від комплексного впливу психологічних, педагогічних, соціальних та організаційних чинників. Важливу роль у цьому процесі відіграє навчальне середовище, методи викладання та можливість учнів старшої школи реалізувати власні ініціативи. Створення сприятливих педагогічних умов і забезпечення підтримки з боку родини та суспільства дозволить випускникам профільної школи розвинути лідерські компетентності, необхідні для успішної самореалізації у майбутньому.

Висновки. Формування лідерських компетентностей учнів старшої профільної школи є стратегічно важливим завданням сучасної освіти, що відповідає викликам динамічного суспільного та професійного середовища. У статті визначено, що розвиток лідерських навичок сприяє самореалізації учнів, підвищує їхню відповідальність, ініціативність та здатність працювати в команді.

Проаналізовані педагогічні умови ефективного формування лідерських компетентностей передбачають створення освітнього середовища, що підтримує ініціативність і самостійність, використання активних методів навчання, наставництво, тьюторську підтримку та впровадження цифрових технологій. Визначено, що компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи є ключовими для реалізації цієї мети.

Важливу роль у розвитку лідерських компетентностей відіграють педагогічні, соціальні, психологічні та організаційні чинники. Зокрема, ефективні методи навчання, шкільне самоврядування, підтримка педагогів та сім'ї сприяють формуванню у старшокласників навичок комунікації, критичного мислення, відповідальності та самостійності.

Отже, інтеграція лідерських компетентностей у навчальний процес сприятиме не лише академічному успіху учнів, а й їхній підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Перспективи подальших розвідок. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку практичних рекомендацій щодо впровадження програм розвитку лідерських навичок у закладах загальної середньої освіти, а також аналіз ефективності таких підходів у довгостроковій перспективі. Такі дослідження лідерських компетентностей можуть бути зосереджені на розробці інноваційних освітніх технологій, що сприятимуть розвитку лідерських якостей учнів. Зокрема, доцільним є вивчення впливу гейміфікації, віртуальної та доповненої реальності на розвиток управлінських навичок і командної роботи.

Крім того, важливим напрямом досліджень є розробка адаптивних навчальних програм, що враховують індивідуальні особливості учнів та сприяють персоналізованому підходу до формування лідерських компетентностей. Дослідження можуть також охоплювати вплив міжнародних освітніх проєктів, стажувань та програм обміну на розвиток глобального лідерства серед учнів старшої профільної школи.

Подальші наукові розвідки мають великий потенціал для вдосконалення процесу формування лідерських компетентностей, що дозволить краще підготувати учнів до сучасних викликів та сприятиме їхній успішній соціалізації та професійній реалізації.

Використані джерела

- Бондаренко, Н. В. (2023). *Емоційний інтелект лідера в контексті педагогічної діяльності*. Київ: Інститут педагогіки НАПН України. https://iod.gov.ua/content/events/57/vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovaniest--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_program.pdf
- Коваленко, О. (2023). Моделі розвитку лідерських якостей серед учнівської молоді. *Педагогічна психологія*, 2 (15). <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2/15.pdf>
- Косянчук, С. В. (2023). *Типологія лідерства та її адаптація до шкільних програм*. Київ: Інститут педагогіки НАПН України. https://iod.gov.ua/content/events/57/vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovaniest--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_program.pdf

- Куниця, Т. (2022). *Педагогічні умови розвитку лідерських компетентностей*. Київ: Інститут педагогіки НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739615/1/T.%20Куниця%20Формування%20та%20розвиток%20лідерських%20якостей%20у%20старшокласників.pdf>
- Малихін, О. В., Арістова, Н.О., Липчевська, І. Л. (2024). Цифровізація профільної середньої освіти як інструмент мінімізації навчальних втрат учнів в умовах воєнного стану. *Український Педагогічний журнал*, 4, 57–64. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-57-64>
- Малихін, О., Павельчук, М. (2025). Формування освітньої автономності учнів старшої школи як чинник забезпечення якості профільної середньої освіти. *Перспективи та інновації науки*, 2(48), 660–668.
- Малохатко, Я. (2020). Формування лідерських якостей у старшокласників. Центр наукових досліджень. https://man.kr.ua/wp-content/uploads/2020/12/pr_pedagogika.pdf
- Павельчук, М. О. (2024). Персоналізація навчання здобувачів профільної середньої освіти як представників покоління альфа: урахування індивідуально-психологічних особливостей. *Український педагогічний журнал*, 3, 79–86.
- Павельчук, М. (2024). Методики визначення рівня сформованості наскрізного уміння діяти творчо учнів загальної середньої школи. *Південноукраїнські мистецькі студії*, 1, 38–41.
- Топузов, О. М., Малихін, О. В., Арістова, Н. О., Алексеева, С. В. (2024). *Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в профільній старшій школі* (методичний посібник). Київ: Освіта.
- Топузов, О. М., Малихін, О. В., Арістова, Н. О., Алексеева, С. В., Попов, Р. А., Барановська, О. В., & Шелестова, Л. В. (2024). *Теорія і практика індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти* (монографія). Київ: Освіта.

References:

- Bondarenko, N. V. (2023). *Emotsiyni intelekt lidera v konteksti pedahohichnoi diialnosti*. Kyiv: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. https://iod.gov.ua/content/events/57/vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovanist--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_program.pdf (in Ukrainian).
- Kovalenko, O. (2023). Modeli rozvytku liderskykh yakosteï sered uchnivskoi molodi. *Pedahohichna psykholohiia*, 2(15). <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2/15.pdf> (in Ukrainian).
- Kosianchuk, S. V. (2023). *Typolohiia liderstva ta yii adaptatsiia do shkilynykh prohram*. Kyiv: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. https://iod.gov.ua/content/events/57/vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovanist--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_program.pdf (in Ukrainian).
- Kunysia, T. (2022). *Pedahohichni umovy rozvytku liderskykh kompetentnosti*. Kyiv: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739615/1/T.%20Куниця%20Формування%20та%20розвиток%20лідерських%20якостей%20у%20старшокласників.pdf> (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., Aristova, N.O., Lipchevska, I. L. (2024). Tsyfrovizatsiia profilnoi serednoi osvity yak instrument minimizatsii navchalnykh vtrat uchniv v umovakh voiennoho stanu. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, 4, 57–64. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-57-64> (in Ukrainian).
- Malykhin, O., Pavelchuk, M. (2025). Formuvannia osvitnoi avtonomnosti uchniv starshoi shkoly yak chynnyk zabezpechennia yakosti profilnoi serednoi osvity. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 2 (48), 660–668. (in Ukrainian).
- Malokhatko, Ya. (2020). *Formuvannia liderskykh yakosteï u starshoklasnykiv*. Tsentri naukovykh doslidzhen. https://man.kr.ua/wp-content/uploads/2020/12/pr_pedagogika.pdf (in Ukrainian).
- Pavelchuk, M. O. (2024). Personalizatsiia navchannia zdobuvachiv profilnoi serednoi osvity yak predstavnykiv pokolinnia alfa: urakhuvannia indyvidualno-psykholohichnykh osoblyvosteï. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 3, 79–86. (in Ukrainian).
- Pavelchuk, M. (2024). Metodyky vyznachennia rivnia sformovanosti naskriznoho uminnia diiaty tvorcho uchniv zahalnoi serednoi shkoly. *Pivdenoukrainski mystetski studii*, 1, 38–41. (in Ukrainian).
- Topuzov, O. M., Malykhin, O. V., Aristova, N. O., Aliksieieva, S. V. (2024). *Indyvidualizatsiia navchannia v umovakh zmishanoi formy oranizatsii osvitnoho protsesu v profilnii starshii shkoli* (metodychnyi posibnyk). Kyiv: Osvita. (in Ukrainian).

Topuzov, O. M., Malykhin, O. V., Aristova, N. O., Aliksieieva, S. V., Popov, R. A., Baranovska, O. V., & Shelestova, L. V. (2024). *Teoriia i praktyka individualizatsii navchannia v umovakh zmishanoi formy orhanizatsii osvithoho protsesu v zakladah zahalnoi serednoi osvity* (monohrafiia). Kyiv: Osvita. (in Ukrainian).

Roman Popov, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Chief Researcher of the Department of Didactics, Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: didactics, public administration, foreign philology

Maryna Pavelchuk, Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher at the Department of International Relations and Scientific Cooperation, Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: learning theory, didactics, higher education, training of future teachers, theory and methodology of forming research and diagnostic skills of future primary school teachers.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF LEADERSHIP SKILLS AND COMPETENCIES OF SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE CONTEXT OF THE CONTENT AND STANDARDS OF MODERN EDUCATION

Abstract. The article examines the issue of developing leadership competencies among high school students as a strategically important task of modern education. It is determined that the development of leadership skills contributes to students' self-realization, enhances their responsibility, initiative, and ability to work in a team. The pedagogical conditions that promote effective leadership development are analyzed, including the creation of an appropriate educational environment, the use of active learning methods, mentoring, tutoring support, and digital technologies. It is established that competency-based, activity-based, and personality-oriented approaches are key to achieving this goal.

Particular attention is given to the analysis of factors influencing the development of leadership competencies, including pedagogical, social, psychological, and organizational aspects. Specifically, the importance of teaching methods, student self-governance, and support from teachers and families in shaping communication skills, critical thinking, responsibility, and independence is emphasized. The necessity of integrating leadership competencies into the educational process is substantiated to ensure academic success and professional preparation of students.

The prospects for further research are outlined, which may focus on the implementation of innovative educational technologies, the impact of gamification, virtual and augmented reality on the development of management skills, the development of adaptive learning programs, and the analysis of the effectiveness of different teaching styles. Further scientific exploration in this area will contribute to improving pedagogical practices and enhancing students' readiness for future professional activities.

A special emphasis is placed on the necessity of integrating leadership competencies into general secondary education programs at the national level. It is crucial to develop a comprehensive strategy that includes collaboration between educational institutions, employers, and society to foster management skills, teamwork, and critical thinking among future leaders.

Keywords: pedagogical conditions; leadership; skills; competence; content of education; standard of education; senior school students; senior specialised school.